

Moja zvezda.

Igra v enem dejanji.

V francoščini sp. M. E. Scribe.

Poslovenil

VAL. MANDELC.

Izdalo in založilo

Dramatično društvo v Ljubljani.

V Ljubljani,

Natisnila „Národna tiskarna“.
1879.

Osobe:

Kerbenec, fabrikant.

Eduard d'Ancenis, njegov sinovec.

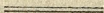
De Paimpol, sosed.

Hortenzija, hči Kerbenecova.

Agata, vrtnarica.

Godi se v Bretanjskej.

Sobana na osem oglov; zadej glavni vhod. V kotih vrata s steklom proti parku; na desnej vrata, spredaj miza za pisanje; na levej kamin z žerjavico, zraven kamina stol, blizu mizica s pripravo za vezenje. Več stolov.

Prvi prizor.

Hortenzija, Kerbenec.

(Ko se odgrne prizorišče, sedi Kerbenec pri mizi na desnej; v roci ima list, ki ga je ravno prebral. Hortenzija pride na glavna vrata.)

Kerbenec (vrže srdit list od sebe): Ah! Nikdar bi ne bil tega pričakoval! . . . Nikdar . . .

Hortenzija (približa se očetu): Kaj pa vam je, oče? . . .

Kerbenec: Ta pravda z d'Ancenis-om, mojim svakom, ta pravda, ki se mota uže celih deset let! . . .

Hortenzija (smehljaje se): Kakor vojska trojanska!

Kerbenec: Ta pravda, ki sem jo dobil pri prvej sodbi . . .

Hortenzija: No?

Kerbennec: No! Izgubljena je v Parizu pri drugej inštanciji. (Gre na levo.) Ali misliti si moraš sama, da to ne bo ostalo tako!... Jaz sem Bretonec, jaz se ne udam! Še nocoj bom pisal drugemu advokatu...

Hortenzija: Zopet drugemu! Ta bo uže sedmi!

Kerbennec: Advokatu, ki bo pri najvišej sodnji vložil mojo apelacijo.

Hortenzija (s prosečim glasom): Ljubi oče...

Kerbennec: Pa ko bi moral pravdati se še deset let!... (Gre nazaj na desno.) In če jaz poprej umrjem, podedovala boš pravdo ti. Upam, da se ne boš branila posnemati me... ter da boš tudi ti celo svoje življenje branila naše pravice. (Sede.)

Hortenzija (nagne se k očetu): Gotovo, ljubi oče... Ali ko bi hoteli enkrat, uže zavoljo premembe, poslušati mene govoriti, kot advokata...

Kerbennec: Tebe?

Hortenzija: To vam bo osmi advokat... Ali ta vam bo prav v ceno, čisto nič vas ne bo stal, in pravdal se bo le za vašo srečo in vaš mir. Da začneva, zavoljo koliko denarja se je začela pravda?

Kerbennec: Zavoljo petdeset tisoč frankov. (Vneto.) Moj svak in jaz sva bila tovariša . . . ko pa je umrla moja sestra, tvoja uboga teta . . . morala sva se ločiti; tedaj sva morala urediti račune, izplačati drug družega . . . in po glasu najinih knjig sem imel jaz dobiti petdeset tisoč frankov več. Pomisli . . .

Hortenzija: Jaz se ne bom držala jedra te pravde, ljubi oče . . . posnemala bom sodbo prve inštancije . . . pravdo ste torej dobili. Zavoljo petdeset tisoč frankov sta se tedaj sporekla?

Kerbennec: Ali ta prva pravda je porodila tri kope drugih.

Hortenzija: Lejte si! . . . Koliko ste do denašnjega dne izdajala na glavno tožbo in na postranske?

Kerbennec (nejevoljen): Kdo bi vse vedel! . . . skoraj osemdeset tisoč frankov . . . reciva sto tisoč . . . sto dvajset . . . če hočeš . . .

Hortenzija: Dobro! . . . Vi ste bogati . . . zelo bogati . . . rekli ste mi večkrat: Povsod velja Kerbennec za enega prvih fabrikantov, za enega prvih posestnikov bretanjskih. — Razun tega imate eno edino hčer . . . dobro hčerko, ki vas ljubi . . . ki vam streže, ki je zmeraj vaših misli, ki se nikdar ne kuja! Lejte, toliko imate vzrokov, biti srečni, pa vendar-le niste.

Kerbennec: Pač res . . .

Hortenzija: Napišite v svoje račune vse, kolikor vas je stala pravda teh deset let: nemir, skrbi, strah, neizpolnjene nade . . . vsak večer ste mi pripovedovali o njej.

Kerbennec: Da! . . . In dobival sem jo vsak večer skoz deset let.

Hortenzija: Pridajte k temu nestrpljivost . . . čmernost, te sovražnice prisrčnosti . . . zavist, ki suši srce . . . srd, ki udarja v glavo, in pripravlja pot mrtvoudu . . . soštejte zdaj vi, ki vam računi gredo od rok, vse te vsakdanje sitnosti, pa mi povejte: Bi li bili vi poplačani za vse to, ko bi dobili teh petdeset tisoč frankov?

Kerbennec: Ne vem! (Vstane.) Ali jaz vendar ne morem odjenjati, in ne smem, ker je pravica moja! (Gre na levo.)

Hortenzija: To isto vam pravijo tudi vsi advokati.

Kerbennec: Ne morem pustiti, da se ta d'Ancenis, ta moj rojak, ki ga sovražim, ki ga zaničujem, da se, pravim, šopiri v mojej zmagi.

Hortenzija: Lepa zmaga, resnično! Prvič ga stoji gotovo toliko kolikor vas, in on ni bogat . . . pravijo, da je mnogo izgubil . . .

Kerbennec (osorno): Sam si je kriv! Čemu se pravda, namesto da se peča s svojimi rečmi?

Ko bi bil prišel k meni, pa rekel: Moja ne velja . . . pustil bi mu bil teh petdeset tisoč frankov! Da, dvakrat, trikrat toliko, ko bi bilo treba.

Hortenzija: Ah, to vam pač verjamem! Ali kako bi mogel reči, da je trdil krivo, če misli kakor vi, da trdi pravo, če misli, kakor vi, da mu je v nevarnosti njegova čast?

Kerbennec: Njegova čast! Reci rajše: Njegova svojeglavnost, njegova trma. Trmast je, trmast!

Hortenzija: Bretonec je, kakor vi,

Kerbennec: Dvakrat hujši! Pomniš ga li še?

Hortenzija: Pomnim le to še, da je bil prav ljubeznjiv ujec, prav dober in postrežljiv, ki mi nikdar ničesar nij odrekel. Prinesel mi je vsak dan prekrasnih čeeč, ki jih je pa vsakrat pokončal njegov sin Eduard, moj bratranec.

Kerbennec: Zato sta se tudi vedno prepirala.

Hortenzija: Pa sva se vendar-le prav rada imela. Vi pa ste me učili, naj jih imam za nebodijhtreba, za tujce, za sovražnike . . .

Kerbennec (osorno): In prav sem te učil! Ali ti mi govoriš, kakor da bi jih poznala še zdaj, pa jih vendar nijsi videla od mladih nog.

Hortenzija: Morebiti pa vendar!

Kerbennec (nagrbanči čelo): Kaj? Kaj to pomeni?

Hortenzija: V Brestu . . . pred dvema mesecema, na balu meščanskem, sem sedela zraven gospodične de Kerkadó; ona je ena izmej lepot onega okrožja, moja prijateljica, ki me je vzela sabo; ona me je tudi edina poznala. Mej plesalci opazive gospoda, ki se je neprenehoma oziral zdaj na mojo sosedo, zdaj name. Videlo se je, da se nij mogel odločiti, katero naju bi izbral.

Kerbennec: To je bilo kaj za vajino radovednost!

Hortenzija (smejaje se): Ah, da! . . . nazadnje pride k meni.

Kerbennec: To je bilo kaj za tvoje samoljubje.

Hortenzija: Ne dejala bi, da ne! Bil je moj plesalec zelo vesel, kratkočasen, originalen, duhovit, in plesal je izvrstno! Z eno besedo pravi kavalir! Zato sem tudi ko sem se vrnila na svoje mesto . . . prašala sosedo, kako se zove . . . Eduard d'Ancenis!

Kerbennec: Moj sinovec!

Hortenzija: Da, moj bratranec, ki sem se vadila deset let sovražiti ga po vašem nauku. Pa sem tudi brž poprijela staro navado. Prosila sem gospodično de Kerkadó, da me ne izda, in

ko me pride zopet prosit za ples, mislila sem na vas, ljubi oče, pa mu odgovorila hladno, da ne bom več plesala . . . celi večer, in pri tem sem ostala.

Kerbennec: Jako dobro!

Hortenzija: Jelite? to je po hčersko! to je junaško! Ali, da ne zamolčim resnice, moram vam povedati, da je tist trenotek tudi on jenjal plesati . . . in česar nijsem mogla vedeti v naprej, prišel je vselej, kadar je plesala moja tovaršica, kakor ponevedoma, ter je sedel na prazni stol, zraven mene.

Kerbennec (srđit): Da bi ti dvoril!

Hortenzija: Ta namen, mislim, je imel s početka. Ali moj resni obraz ga je kmalu podučil, da bi mi bila vsaka druga govorica bolje po volji, in brž je okrenil na potovanje, na Ameriko, odkoder je bil ravno prišel, na Bretanjsko, kjer je rojen, in koder se je bil namenil potovati peš, in vse to je govoril tako naravno, tako gladko, kakor prijatelj, skoraj kakor domač človek, da bi uže bila skoraj mislila, da sem izdana, ko bi ne bila videla pri večerji, kako je moledoval gospodično de Karkadó, da bi mu povedala moje ime — ali nij ga izvedel! Lejte, ljubi oče, takole sem se namerila na tega grdega bratranca.

Kerbennec: Ki se ti pa ne zdi več grd?

Hortenzija: Pač res!

Kerbennec: Bodi odkritosrčna popolnoma . . . Je li tu-le . . . (udari se na čelo, potem na sree) da rečem, tu-le kaj več nego si mi odkrila?

Hortenzija: Ne, ne, ljubi oče!

Kerbennec: V dveh mesecih si odpravila tri snubače, zakaj neki?

Hortenzija: Ker mi niso bili po volji . . .

Kerbennec: Ali gospod Paimpol, naš sosed, bogati posestnik?

Hortenzija: Ne verjamem, da bi bil on uže snubil.

Kerbennec: Paimpol je človek pameten in premišljen, ki ne stori ničesa na vrat na nos, ampak poprej pretehta vse natanko. Ali ko bi on snubil, moja misel bi bila . . .

Hortenzija: To bi bila ena misel! Jaz pa bi morebiti imela drugo! In kaj ko bi jo, bolj zavoljo vaše sreče nego zavoljo moje, smela vam povedati?

Kerbennec: Govori!

Hortenzija: Sanje so, kar vam pripovedujem; lep grad . . .

Kerbennec (nestrpljiv): V zraku!

Hortenzija: Morebiti ne! Prvič, ko bi bila jaz na vašem mestu, mislila bi: Pravda, ki navadno prizadeva toliko skrbi, toliko nejevolje,

toliko muk... kako krasno mora biti, tako pravdo... izgubiti! Jaz bi se veselila, ko bi jo izgubila, in brž bi se odrekla vsake apelacije.

Kerbennec (ironično): Zares! (Hladno): Potem?

Hortenzija: Potem bi pisala svojemu bratu tako-le: Najslabša sprava je bolja nego najbolja pravda... (nekoliko v zadregi). Pošljite mi torej z vsemi pooblastili mojega sinovca Eduarda, da vsemu temu...

Kerbennec (ironično): Storimo konec v ljubezni...

Hortenzija (pobesi oči): Zadeli ste!

Kerbennec: S tem, da mu dam svojo hčer za ženo!...

Hortenzija (nasmeje se ter pogleda očeta): Pojte, pojte, kdo bi pomislil kaj takega?

Kerbennec (srdit): Jaz nikdar!

Hortenzija (hladno): Niti jaz! Toliko lažje bi rekli svojemu sinovcu: „Dolgo časa uže živimo, kakor Capuleti in Montechi, preklinjaje drug drugega; naj bo konec sovraštva, naj ne prejde od očetov na otroke! Zavaljo spomina moje sestre ki je vam bila mati, naj neha sovraštvo, naj neha pravda! Vzemite teh petdeset tisoč frankov... (Kerbennec se zgane.) Saj ste rekli, ljubi oče, in v to

ceno storite iz naju prijatelja, storite iz naju rojaka!“ Lejte, oče, takšen-le je moj predlog!

Kerbennec: A tako torej ti sodiš!

Hortenzija: V najzadnjem inštanciji!

Kerbennec (hladno): Dobro! (Gre na desno.) Jaz pa bom premislil, ali bom tvoj predlog odobril, ali pa zavrgel . . . (Sede.)

Hortenzija (čez nekoliko molčanja): Vi ste čisto omolknili, ljubi oče . . . čelo se vam mrači . . . (pogleda na desno okno). Nebo je tudi oblačno, črno . . . pripravlja se k nevihti.

Kerbennec (pogleda ven): Uže je tukaj ploha in vihar . . .

Hortenzija: Tem huje! Jaz se ne morem znebiti vraž, in to ne pomeni nič dobrega!

Drugi prizor.

Agata. Kerbennec, Hortenzija.

Agata (priteče na glavna vrata, plaha): Zaprite okna! Zaprite okna! (Zapira levo okno.)

Kerbennec: Agata! Kaj pa vendar je?

Agata: Strašna ploha! Lije curkoma, in vihar hoče razbiti vsa okna v fabriki.

Hortenzija (gleda na desno okno): Tu doli pa, tu doli proti velikim vratom se vozi nekdo proti vetru in plohi; gospod Paimpol, naš sosed!

Kerbennec: Je li mogoče?

Hortenzija (nejevoljna): Vidim ga dobro.

Kerbennec: Ali jaz ne vidim njegove navadne previdnosti! Da se poda na pot v takem vremenu . . .

Hortenzija (kot pred): Sprejmite ga vi, oče! Jaz sem v jutranjej obleki.

Kerbennec: Nikakor ne! Jaz moram pisati v Pariz zavoljo apelacije.

Hortenzija (kakor pred): Vaša apelacija?

Kerbennec: Treba časa! Tvoja toaleta pa . . .

Hortenzija: Bo neizrečeno dolgo časa trajala.

Kerbennec: Tedaj bo Agata zaprosila gospoda Paimpola, da potrpi nekoliko trenutkov. (Na levi strani zapoje zvonec.)

Agata: Nekdo zvoni na grajskih vratih.

Hortenzija: (Nejevoljna.) Dan kot navlasč za obiskovanja!

Agata (pogleda na levo okno): Neki tujec je, prišedši bržčas nehotê; mlad človek, peš, ves premočen, ki prosi za streho! Odprli so mu.

Kerbennec (vstane): Odprli? Prav je.

Hortenzija (ironično): Dolžnosti gostoljubnosti! Te se tičejo vas, ljubi oče! Jaz bežim. (Steče na desna vrata.)

Kerbennec (za hčerjo, nestrpljivo): Ali slušaj me! Vrag naj vzame te toalete! (Agati): Pripelji gospoda noter, naj se pogreje, naj se posuši, in če je lačen, ali pa žejen . . .

Agata: Dá, dá gospod, po starej navadi! To je uže znano po našej zemlji, da je tu hiša usmiljenja.

Kerbennec: Pa ne! jaz sem togoten . . .

Agata: Ali na koga, gospod?

Kerbennec: Na te! Na se! Na celi svet! To obiskovanje, ti opravki, vse naj vrag vzame! dosti mi je uže vsega! Jaz grem v svojo izbo.

Tretji prizor.

Agata sama.

Agata: Jeli najti poštenega človeka, ki bi bil hudobnejši, nego naš gospodar, kadar mu kaj puhne v glavo! Kakor vihar vam je v dobrem in v slabem! Za najmanjši pogrešek zažuga, da bo spodil vse in vsacega od hiše! Drugi dan

potrebujejo ubogi delavci denarja: Tu-le imate! Vzemite! Nate! In denar pada kot dež, ravno kakor ta-le sedaj.

Četrty prizor.

Agata, D'Ancenis.

D'Ancenis (pride na leva vrata): Ah, krasen dež! Lepo podnebje bretanjsko!

Agata: Le noter, le noter, gospod! Jaz imam povelje vas sprejeti, in vas ogreti.

D'Ancenis (smejaje se): Ti, moja deklica?

Agata: Da, gospod! Drva pri nas niso draga, in vreme je tako, da vas je gotovo zelo iznevoljilo.

D'Ancenis: Iznevoljilo? mene? jaz nijsem nikdar nevoljen! Jaz sprejemem vreme vselej tako, kakoršno pride!

Agata: Ali danes prišlo je grdo.

D'Ancenis: To je zato, da bo jutri lepo! Hvala mojemu posebnemu plašču . . . (Sleče plašč, ter ga dene čez stol na levej.)

Agata: Ah lejte si resnično! Suh je ves.

D'Ancenis: In pa njegovemu privilegiju! (Gre h dimniku.) Zato pa vendar-le nij neprijetno pritisniti se k ognjišču, kjer veselo prasketajo polenca. Kje pa je gospodar?

Agata: V svojej izbi dela.

D'Ancenis: In gospodinja, če jo ima hiša?

Agata: Gospodična je pri toaleti.

D'Ancenis: Tedaj bom počakal, da se jima zahvalim. (Sede pred ogenj.) To mi bo tem lažje, ker gre dež zmeraj z večim veseljem.

Agata: Tem bolje se boste ogreli.

D'Ancenis: Ti si jo zadela!... pa postoj, postoj malo... ti, ki si me sprejela tako dobro...

Agata: Gospod, jaz sem poštena deklica!

D'Ancenis: In pa prijetna! To se ve! (Išče po žepu.)

Agata (zase, gredê na desno): Frank! pa človek, ki hodi peš!... — lejte, kako moramo paziti, pa biti postrežljivi proti vsakemu.

Peti prizor.

D'Ancenis (pred kaminom), Paimpol, Agata.

Paimpol (prišedši na glavna vrata): Kakšno vreme! Kako strašno vreme!... Bil sem v kabrioletu kakor v banji, kakor v kopeli; ničesa mi nij manjkalo razen termometra!

Agata: Pa ste tudi, kakor da bi se bili rešili iz vesoljnega potopa.

Paimpol: To me malo briga, ali kakšni bodo nasledki!

Agata: Nahod?

Paimpol: Kaj nahod . . . (Zase): Tak dan, ko gre človek snubit! . . . (Glasno): Poroči gospodični, da sem tukaj . . .

Agata: Oblači se.

Paimpol: To nič ne dê! More se oblačiti, in tudi slišati, da sem jaz tukaj. Pojdi! Ali so čudne te dekle! Jaz se bom mej tem nekoliko posušil. (Pogleda proti kaminu.) A! mesto je uže zasedeno.

Agata: To je ljubeznjiv mlad gospod, ki se vam bo rad malo umaknil pri kaminu; prav ljubeznjiv je . . . Z Bogom, gospod!

Paimpol: Z Bogom!

Agata (zase, gledaje Paimpola): Nič, čisto nič! pa je prišel z vozom!

Šesti prizor.

D'Ancenis (pri kaminu), Paimpol.

Paimpol (nezaupno): Mlad človek! Ljubeznjiv mlad človek! Kaj ko, bi imel isti namen,

D'Ancenis: In pa njegovemu privilegiju!
(Gre h dimniku.) Zato pa vendar-le nij neprijetno
pritisniti se k ognjišču, kjer veselo prasketajo po-
lenca. Kje pa je gospodar?

Agata: V svojej izbi dela.

D'Ancenis: In gospodinja, če jo ima hiša?

Agata: Gospodična je pri toaleti.

D'Ancenis: Tedaj bom počakal, da se jima
zahvalim. (Sede pred ogenj.) To mi bo tem lažje,
ker gre dež zmeraj z večim veseljem.

Agata: Tem bolje se boste ogreli.

D'Ancenis: Ti si jo zadela!... pa postoj,
postoj malo... ti, ki si me sprejela tako dobro...

Agata: Gospod, jaz sem poštena deklica!

D'Ancenis: In pa prijetna! To se ve!
(Išče po žepu.)

Agata (zase, grede na desno): Frank! pa člo-
vek, ki hodi peš!... — lejte, kako moramo pa-
ziti, pa biti postrežljivi proti vsakemu.

Peti prizor.

D'Ancenis (pred kaminom), Paimpol, Agata.

Paimpol (prišedši na glavna vrata): Kakšno
vreme! Kako strašno vreme!... Bil sem v
kabrioletu kakor v banji, kakor v kopeli; ničesa
mi nij manjkalo razen termometra!

Agata: Pa ste tudi, kakor da bi se bili rešili iz vesoljnega potopa.

Paimpol: To me malo briga, ali kakšni bodo nasledki!

Agata: Nahod?

Paimpol: Kaj nahod . . . (Zase): Tak dan, ko gre človek snubit! . . . (Glasno): Poroči gospodični, da sem tukaj . . .

Agata: Oblači se.

Paimpol: To nič ne dê! More se oblačiti, in tudi slišati, da sem jaz tukaj. Pojdi! Ali so čudne te dekle! Jaz se bom mej tem nekoliko posušil. (Pogleda proti kaminu.) A! mesto je uže zasedeno.

Agata: To je ljubeznjiv mlad gospod, ki se vam bo rad malo umaknil pri kaminu; prav ljubeznjiv je . . . Z Bogom, gospod!

Paimpol: Z Bogom!

Agata (zase, gledaje Paimpola): Nič, čisto nič! pa je prišel z vozom!

Šesti prizor.

D'Ancenis (pri kaminu), Paimpol.

Paimpol (nezaupno): Mlad človek! Ljubeznjiv mlad človek! Kaj ko, bi imel isti namen,

kakor jaz, ki sem premišljeval dve leti, predno sem sklenil potrkati? (Približuje se kaminu.) Gospod!

D'Ancenis (ozre se): Jeli mogoče! Paimpol!

Paimpol: D'Ancenis.

D'Ancenis (stopi k Paimpolu): Ki te nijsem videl, odkar sem bil v politehniku . . .

Paimpol: Katero si zapustil kot tretji.

D'Ancenis: Ti pa? . . .

Paimpol: Gluh oreh . . . saj veš!

D'Ancenis: Pozabil sem uže! Ali kaj pa si počel od tedaj? Če se ne motim, imel si premoženja?

Paimpol: Moj oče si je napravil lep imetek s poštarijo. Ali lotiti se iste službe, to nij bilo zame, za starega, častnega člana visokih šol. Treba je bilo izbrati si stan . . .

D'Ancenis: Saj jih je toliko!

Paimpol: Preveč jih je . . . in ker nijsem hotel ravnati lehkoumno . . . učil sem se za vse po redu.

D'Ancenis: In katerega si si izbral?

Paimpol: V vsakem sem našel brez števila sitnosti . . . in ko sem tako sedem ali osem let temeljito preudarjal in globoko premišljeval pravo stanje človeštva, in videl, kako hrepeni vsak, kako se poganja in napenja, da kaj doseže, tedaj sem sklenil lotiti se opravkov očetovih, ter

se dati imenovati za poštarja; ali v isti čas počí glas o železnicah, da bodo prepredle celo Francosko.

D'Ancenis: Tvoje namere so šle tedaj rakom žvižgat.

Paimpol: Zadel si jo!

D'Ancenis: To ima človek od dolgega pre-mišljevanja! . . .

Paimpol: Tedaj sem sklenil lotiti se po-litike . . . in ponuditi se za poslanca v kakem okrožji.

D'Ancenis: Katerega si se bil namenil za-stopati?

Paimpol: Katerega? . . . Šestinosemdeset je vseh, in tu odločiti se, to ti nij kar si bodi! — Da jih tedaj spoznam, in da lažje kaj za trdno sklenem, začel sem potovati po Francoskem . . . Dvainpetdeset tisoč francoskih milj, zato je treba časa . . . ali še nijsem prehodil vseh kotov . . . kar privihra leto tisoč osem sto in osem in štirideset.

D'Ancenis: Ki je vse staro obrnilo narobe.

Paimpol: Pet strank je bilo naenkrat.

D'Ancenis: Katerej se torej pridružiti? . . .

Paimpol: To me je stalo globokega pre-mišljevanja . . . poudarjal sem dolgo časa na vse strani . . . nazadnje se odločim za republiko . . . bilo je na delopust pred drugim decembrom.

D'Ancenis: Ah ti imaš vražjo nesrečo! Kaj pa zdaj?

Paimpol: Začel sem zopet premišljevati in resnično imam voljo prositi za katero dobro mesto.

D'Ancenis: Za katero?

Paimpol: Samo to je, za kar se še nissem odločil . . .

D'Ancenis (smeje se): Ali podvizaj se, pomisli, koliko jih prosi . . .

Paimpol: Da najdem mesto prav samo zame, če je mogoče, zato sem pač mislil, da bi se bilo morebiti dobro oženiti. Ali ravno pri tem je bilo treba varno stopati in pretehtati vsak korak.

D'Ancenis (nasmeje se): Zdaj razumem, zakaj da si tukaj. Tu je mlada gospodična . . . ti malopridnež!

Paimpol (zase): Prav sem slutil!

D'Ancenis: Je li lepa?

Paimpol: Srednje vrste! Ali njen značaj . . .

D'Ancenis: Je ljubeznjiv?

Paimpol: Tako, tako! Sosed ima toliko prilike opazovati. Rzsodil boš šam! Ker ti si gotovo prišel sem . . .

D'Ancenis: Da se ogrejem. (Pritisne se k kaminu.)

Paimpol (zase): To nij res! (Glasno smeje se.)
 Ponevedoma torej si zašel v to hiši? (Sede v naslanjač.)

D'Ancenis: Kakor me je vodila moja zvezda . . . moja navadna vodnica! Jaz namreč nijsem kakor ti, jaz ne tratim časa s premišljevanjem; in prepričan, da je tu gori neka previdnost, ki razume to bolje nego mi, prepuščam jej drage volje, da ona gospodari z mano.

Paimpol: A!

D'Ancenis: Do zdaj sem bil še zmiraj ž njo zadovoljen.

Paimpol: To nij mogoče!

D'Ancenis: Sodi sam! Mojega očeta je neka rodbinska pravda spravila na nič, in nij mi imel dati ničesar, ko sem se izučil v rudarskih šolah; zato sem sklenil iskati srečo v San Francisku, v Sonori, v Meksiki. Dve ladiji ste se odpravljali iz Havra, „Joana D'Arc“, in „Erigon“, obedve enako dobri in enako hitri! Nikakoršnega vzroka nij bilo, dati enej prednost pred drugo . . . To bi bilo tebe zadržalo cel mesec, mene nij mudilo niti 5 minut. Prepričan, da me moja zvezda mora voditi, vržem križ-ali-mož, stopim v „Joano d'Arc“, pa se pripeljem srečno v zaželeno zemljo.

Paimpol: In „Erigon“?

D'Ancenis: Nij prišel nikdar tje, ker se je razbil na potu! Tu vidiš naključje!... O mojem življenji v Kaliforniji ti ne bom govoril; kot rudarski inženir in z neutrudljivo pridnostjo sem si v nekoliko letih pridobil nekoliko tisoč piastrov, pa sem se vrnil ž njimi na Francosko. To nij bilo še nikakoršno bogastvo! En del sem dal očetu za stroške neke vekovečne pravde, drugo pa, kar mi je ostalo, bilo je treba obrniti v prid... in denar dobro naložiti, to ti nij lahka reč... zatorej...

Paimpol: Si začel premišljevati?

D'Ancenis: Oh, kaj še! Začel sem pisati na posamezne liste imena vseh papirov, s katerimi igrajo na borzi, vseh, enega za drugim, Bog vé, katerih vseh... in ko sem vse to dobro zmešal in premešal...

Paimpol: V glavi...

D'Ancenis: Ne! v klobuku... potegnili sem iz njega ime, meni skoraj neznano! Glas osode! Nijsem ga raznmel, ali pokoril sem se mu slepo; moja zvezda je primigljala! nekoliko dni pozneje... to ti je čudno, to ti je grozno, dragi moj, da more človek od danes do jutri toliko, toliko dobiti! Bil sem milijonar! Zares stan, ki se ga nijsem nikdar bal, milijonar v enem tednu! (Gre na desno.)

P a i m p o l : Igral si dalje, se ve da ?

D' A n c e n i s : Kaj še! To bi storil igralec, ali jaz to nisem. Jaz se obrnem k svojej zvezdi le kadar je potreba. Prodal sem papirje, in izročil denar svojemu očetu, sam pa potujem peš, za kratek čas; in tako sem se danes odpravil v rudnike v Poullaowen. Ali prišel sem na razpotje, kjer so se križale tri ceste; in ker nij bilo nikogar, ki bi mi bil pokazal pravo, vrgel sem po starej navadi križ - ali - mož, pa sem jo zavil na levo.

P a i m p o l : Pa si se goljufal! Ker greš ravno narobe.

D' A n c e n i s : Kaj ti veš? To se še nij dokazalo, da nisem izbral dobrega pota. Vjela me je sicer na njem poštena nevihta, ali našel sem, kakor vidiš, starega tovariša, prijatelja! . . . ki ima samo to hibo, da neče tako gledati kakor jaz.

P a i m p o l : Meni se zdi, da ne! . . . Nevarno je v eno mer zaupati zvezdam! Ne govorim o zvezdah v operi! Ali bedak, ki nič ne premišlja . . .

D' A n c e n i s : Je večkrat več vreden, nego modrijan, ki preveč premišlja.

P a i m p o l : Ali ti se odločiš v enej minuti!

D' A n c e n i s : Ti pa, ti se ne odločiš nikdar! in zdiš se mi, če se spomnim na naš nekdanji filozofički prah, kakor Buridanov osel, ki je stal mej

dvema koritoma z ovsom, ki sta bili čisto enaki; in ker nij imel nikakoršnega vzroka, zakaj bi dal prednost enemu koritu pred drugim, stegnil se je od glada!

Paimpol: To je bedasta pripodoba, in jaz jo odbijam od sebe.

Sedmi prizor.

Paimpol, D'Ancenis, Agata (prišedši na desna vrata).

Agata: Gospodična se je pokazala, ter bo imela čast, sprejeti gospoda de Paimpola.

D'Ancenis: Z Bogom, dragi! In pa dobro srečo! Dež je prenehal, nebo se vedri. (Vzame svoj plašč.)

Paimpol (čudi se): Ti ne ostaneš tu?

D'Ancenis: Namenjen sem bil poprej, zahvaliti se gospodarju, ki ga še ne poznam.

Paimpol: Res ne?

D'Ancenis: Niti njegove hčere. Zdaj pa boš ti tako dober; ter jim boš izročil moj poklon in mojo zahvalo.

Paimpol (zase): Tedaj sem se prevaril! Nič ne dé! Preveč previdnosti nikdar ne škoduje... (Zadej na desnej strani se sliši zvonec.)

Agata: Gospodar zvoní . . .

D'Ancenis: Gospodar? (Odloži plašč.)

Agata: Zvonec le oznanuje, da nij dobre volje. Tu nevihta še nij prenehala.

Paimpol: Pri njem ne preneha tako hitro, in jaz hitim, da najdem pribežišča pri njegovej hčeri. Z Bogom! (Odide na prva vrata na desnej strani. Kerbenec se pokaže na zadnjih vratih.)

Osmi prizor.

D'Ancenis, (zadej na levej) Kerbenec, Agata.

Kerbenec: Ste li vsi gluhi od konca do kraja?

Agata: Jaz sem bila pri gospodični. Tu sem le!

Kerbenec: Reci lovcu, naj se obleče, naj osedla konja in pride po moja povelja. Nesti mora pismo v mesto, še tale trenotek!

Agata: Tekoj, gospod!

Kerbenec (gleda za njo, žugaje): In če mi v desetih minutah ne bo na konju! (Opazi D'Ancenis-a, ki mu se nakloni.) Ne zamerite gospod, zavoljo pisma je, ki sem ga ravno napisal v Pariz, za mojega pooblaščenca zarad neke apelacije pri najvišej sodnji.

D'Ancenis: Jaz moram vas prositi za zamero, gospod, ker sem se vam vrnil tako siloma v hišo. Našel sem pri vas (kazaje na kamin) prav tople gostoljubnosti, in želel sem se vam zahvaliti, predno odidem.

Kerbennec: Uže?

D'Ancenis: Dež je prenehal.

Kerbennec: Ali ceste še niso suhe; gotovo so strašno grde, in vi potujete peš.

D'Ancenis: To je najlepše potovanje!

Kerbennec: Drage volje vam dam konje in voz . . . še boljše pa bi bilo, da se nekoliko pomudite pri nas. Mi kosimo zgodaj, tako, da morete še lahko nazaj v mesto.

D'Ancenis: Zares, gospod, to povabilo . . .

Kerbennec: Sprejmite je tako, kakor vam je ponujam, brez ceremonij! In če se vam ravno ne mudi?

D'Ancenis: Nikdar ne! Opravkov nimam, in potujem le za kratek čas.

Kerbennec (davši mu roko): Velja tedaj! Mož beseda!

D'Ancenis (da mu roko): Grom in ropot, gospod! ali vi razumete biti gostoljuben . . .

Kerbennec: Popolnoma naravno! . . . Moja hiša je odprta vsakemu tujcu! Pride jih dosti,

ali redki so tako prijetni kakor vi, brez sladkanja, ker to nij moja navada! — Vi torej potujete malo po Bretanjskej?

D'Ancenis: V njej sem rojen, ali videl je nisem od otročjih let.

Kerbennec: Tedaj zemljak!

D'Ancenis: In s tem se ponašam! Človek gre tako daleč, iskat krajev . . . ki pa niso na pol toliko vredni, kolikor naši.

Kerbennec: Vi ste potovali?

D'Ancenis: Ah da! Preletel sem nekoliko tisoč milj po kopnem in po morji, ali nikjer nisem našel nič tako krasnega, kakor so naši bregovi, naše reke, naše gore!

Kerbennec (ponosno): Kaj ne da?

D'Ancenis: Vsak dan mi pokaže novih prizorov, novih čudežev!

Kerbennec: Kam ste se bili namenili danes?

D'Ancenis: Na kosilo v Poullaowen; tam so neki posebno znamenite sreberne in svinčene jame. In čeravno nimam tam nobenega znanca . . .

Kerbennec! Če vam morem postreči, s priporočilnim pismom, predstojnik, ljubeznjiv mož, je moj prijatelj.

D'Ancenis: Ta čast, gospod . . . ne vem kaj bi odgovoril.

Kerbenec: Ali najprej boste zajutrkovali (gre k mizi ter pozvoni), potem pa, vi ne veste, kaj vam še žuga. Jaz imam tu fabriko kjer delam platno in vrvje za mornarstvo! Kakoršne so v Brestu in Cherbourgu.

D'Ancenis: In vi dopuščate, da pregledam vse natanko?

Kerbenec: Kaj dopuščam! — sam vas popeljem povsod, in nikarte misliti, da bi vam kaj prizanesel. (Vzame knjižico z mize.) Najpoprej prejmite ta-le opis, ki sem ga jaz sestavil . . . pregledali ga boste pozneje.

D'Ancenis: Tekoj ga moram videti! (Gre k mizi, ter sede.)

Kerbenec (Agati, ki se pokaže na vratih): Zajuterka, tu-le za gospoda . . . (Naroča jej nekaj tiho, mej tem pa je D'Ancenis odprl knjigo, ter bere prve vrste.)

D'Ancenis (bere): „Nov sistem jadrenine, sestavil Anton Kerbenec“ (osupnjen) Kerbenec! moj ujec . . . Anton! (Vstane.) O moja zvezda! . . . o naključba! Kako si me zvodila! Tu stiskam roko rojaku, ki me preklinja! . . . tu si me nastanila v hišo, ki mi jo je zaprla neumrjoča pravda, ki mi jo je pa odprla nevihta.

Kerbenec (odpravivši Agato pride nazaj k D'Ancenis-u): Jaz sem dobrih nog, hitrih stopinj,

in mogel bi vas utruditi, to vam pravim v naprej. Zato hočem, da se pred najinim romanjem okrepčate in dobite novih moči, in zato sem vam naročil zajutrek.

D'Ancenis (v zadregi): Gospod . . .

Kerbennec: Pošten zajutrek . . .

D'Ancenis: Ne zamerite! Ali ne bo mi mogoče . . .

Kerbennec: Ali vi ste gotovo lačni . . .

D'Ancenis: Ne pravim ravno da ne . . . ali čeravno bi mi bilo posebno veselje, posebna čast biti pri vašej mizi . . . resnično . . . moram se zahvaliti, in prositi za dovoljenje, da se poslovim.

Kerbennec (osupnjen): Ali . . . saj ste privolili . . .

D'Ancenis: Malo prej . . . dá! ali zdaj-le, ne!

Kerbennec: Zakaj ne?

D'Ancenis: Z Bogom, gospod! (Hoče iti.)

Kerbennec (pripelje ga nazaj): Nikakor ne! Vi ostanete, gospod, vi ostanete, radi ali ne radi!

D'Ancenis (dobre volje): Samo to mi je še manjkalo!

Kerbennec: Ko bi vas pustil iti, teptal bi dolžnosti gostoljubnosti.

D'Ancenis: Ko bi jaz ostal, teptal bi jih še huje . . . ukanil bi vašo dobroto, vašo blagodušnost! in ker je ime, ki sem ga ravnokar bral na napisu te-le knjige . . .

Kerbenec: Kdo pa ste vi? . . .

D'Ancenis: Iz hvaležnosti za pristrčno sprejetje bi vas rajše zapustil neodkrivši vam tega.

Kerbenec (resno): Naj bo, kar koli in kjer koli, pošten človek se ne sramuje povedati svojega imena.

D'Ancenis (ponosno): Zdaj se ne premišljam več, gospod! Jaz sem Eduard D'Ancenis, vaš sinovec!

Kerbenec (pade potr t v naslanjač na levej): Moj sinovec! . . .

D'Ancenis: Ah! dejal sem vam to v naprej, in hotel sem vam to prizanesti. (Pohlevno): Ne zamerite, ujec, obiskal sem vas nehote. Ali resnično, žal mi ne bo nikdar, ker sem tako srečno zašel, da ste me vi sprejeli tako pristrčno, in čez vse, da ste tako krepko udarili dlan ob dlan . . . nevedé se ve da, to moram priznati . . . (dobro volje ali s spoštovanjem): In le to mi je žal, da vam ne bom mogel vrniti. (Nakloni se, gre po plašč, ter ga vrže čez roko; v istem času vstane Kerbenec, ter gre na desno; D'Ancenis, odhajaje na glavna vrata, pozdravi ujca še enkrat.)

Kerbennec (ustavi ga pomignivši): Par trenutkov, gospod . . . (D'Ancenis stopi nazaj na levo; po kratkem premolku): Ne čudim se, da hitite od rojaka, ki so vas naučili sovražiti ga.

D'Ancenis: Učili so me od moje mladosti spoštovati brata moje matere.

Kerbennec: Res? . . . Vi tedaj ne pritrjate trmi vašega očeta . . .

D'Ancenis (živo): Jaz pritrjam temu, da ne odstopi od pravde, ki teče za čast in poštenje . . . in jaz ga bom podpiral do svojega zadnjega dihljaja in s svojim zadnjim vinarjem . . .

Kerbennec (jezno, ali s zadovoljnostjo): On tudi! . . . teče mu bretanjska kri po žilah!

Deveti prizor.

D'Ancenis, Agata, Kerbennec.

Agata: Gospod, lovec je gotov, čaka na konji . . . prosim vas torej, da mi daste list . . .

Kerbennec (osorno): Ne še . . . nič se ne mudi . . . daj nama mira!

Agata (zase na vratih): Zdaj hoče . . . zdaj noče! . . . ah, kakšen značaj! . . . O, kol bi

gospodarji bili sluge, kolikokrat bi bili spodení od hiše! (Kerbennecu, ki jo srdit pogleda): Saj grem, gospod, — saj grem.

Deseti prizor.

D'Ancenis, Kerbennecc.

Kerbennecc (izza nekoliko molčanja, približavši se D'Ancenis-u): Gospod, hočete mi li dati pošteno besedo, da ostane mej nama, kar vam bom govoril zdaj-le! da ne boste o tem govorili z nikomer, niti s svojim očetom!

D'Ancenis: Prisegam vam, ujec!

Kerbennecc: Gospod... hočete se li ženiti?

D'Ancenis (odskoči): Ah! za Božjo voljo!... Kakor da ste me sunili... ravno v prsa...

Kerbennecc: In to tako nenadoma! Zato pa tudi ne zahtevam, da mi odgovorite precej... puščam vam... pol ure... tri četvrti ure! morete mi, če vam je manje neprilično, odgovoriti pismeno!... v kratkem: dà ali pa ne, nič družega! (D'Ancenis se prikloni): Potem, če boste odgovorili „da“, imam za vas drug predlog: Jaz imam hčer... ne bom vam je niti opisoval, niti hvalil... videli jo boste!

D'Ancenis: Kaj, gospod, vi bi bili sklenili?

Kerbennec: Storiti kraj vsem preprirom, pozabiti vse sovraštvo, in združiti dve razdruženi družini . . . če bo mogoče! . . . ali ne pozabite, da ste mi obljubili molčati pred celim svetom . . . posebno pa pred mojo hčerjo . . . ki ne bo . . . ki ne sme čisto nič slutiti o tem predlogu . . . še le po vašem odgovoru . . . razumejete? . . .

D'Ancenis: Razumejem, ujec, ali . . .

Kerbennec (seže mu v besedo): Puščam vas samega; premislite, pa mi poročite. (Gre na glavna vrata.)

D'Ancenis (za njim gredé): Ali, ujec . . .

Kerbennec (pri vratih): Z Bogom!

Enajsti prizor.

D'Ancenis (sam, odloživši plašč).

Ancenis: Pravili so mi, da je moj ujec original! pa je še kaj več! (Udari se v čelo): Pač res! Pa vendar . . . njegov predlog, kakor je čuden in nepričakovan, neumen nij nikakor! Požrešna pravda bi se končala! Dve družini bi se pomirili! Kakšno veselje bi imel moj oče . . . in kar se mene tiče, meni ravno ne roji nič po glavi, razun

one lepote na meščanskem balu . . . pa kaj bi bali! Kaj bi mesta! Kaj bi lepote! Najdeš jih povsodi, v vsakem okrožji! In pa ta ljubeznjiva, ta prekrasna tujka, ki je morebiti ne bom nikdar več videl, držala se je prav tako, kakor da bi se norčevala z mano! Pa da za tako negotovo, komaj verjetno zmago naj zavržem pravi dobiček, pohvalo svojih domačih! to bi bilo bedasto! (Sede k mizi, ter piše.) Zatorej moram pisati ujcu, da sem po temeljitem premišljevanji, — ker zdi se mi da odkar sem živ, nissem toliko premišljeval, — da sem, pravim, sklenil oženiti se, in da ga prosim, naj me predstavi mojej sestričini!

Dvanajsti prizor.

D'Ancenis (pri mizi na desnej, piše). **Agata** (prinese zajutrek, ter ga postavi na levo mizico).

Agata: Ah!

D'Ancenis: Kdo je tu?

Agata: Ah, gospod mi je naročil, da vam postrežem z zajuterkom.

D'Ancenis: Kot navlaš! Hvala, ljuba moja!

Agata (pogrinja): Ravnokar sem ga srečala v parku, letel je, kakor bi gorelo v njem.

D'Ancenis (smeje se): Lej! lej!

Agata: In zapovedal mi je na novo, da vam sama postrežem, in da naj pazim, da vam ničesa ne primanjka (odpre buteljo) in če ste žejni...

D'Ancenis (vstane, pustivši zapečateni list na mizi): Kakor ptica pivka!

Agata: Poslal vam je najboljega, tistega, ki ga pije le na velike praznike, na praznike rodbinske!

D'Ancenis (nasmajavši se): A! poskusimo ga tedaj!

Agata (mej tem pije D'Ancenis): In potem mi je še rekel: Če ti gospod D'Ancenis kaj izroči zame, našla me boš na onem kraju parka, v fabriki, kamor grem zdaj-le. (Vidi, da je D'Ancenis izpil, pa mu natoči drugo čašo): Poštena kapljica, jelite?

D'Ancenis: Človek ne bi mislil, da je brentanjščina.

Agata (prešerna): Dà, blago treba poznati!

D'Ancenis: Ti mu pa veš besedo! (Agata odide, pa se takoj vrne s krožniki. D'Ancenis, smeje se.) Čeravno je jokal želodec, vendar, nijsem imel sesti za mizo sovražnika . . . brez skrbi pa se sme vzeti zajutrek od zaveznika . . . posebno če ima dobro vino. (Pokuša zopet.) In ta-le kaplja se mi zdi izvrstna . . .

Agata (toči): Pijte, gospod!

D'Ance nis (pije): Ali zdi se mi, da sili malo v glavo.

Agata: To vam verjamem! Ena čaša tega-le, pravijo, more človeka omamiti.

D'Ance nis (dobre volje): Ti pa si mi zaporedoma natočila tri!

Agata: Pa res! Čisto sem pozabila! E! kar je, to je! (Odnese nekaj krožnikov, pa prinese desert, ki ga postavi na mizo za pisanje.)

D'Ance nis (smeje se): Pravo je zadela! Kar je, to je. (Pije; udari se v čelo.) Resnica je! – Pa saj človeku ni treba glave, če se je premislil, če se je odločil! In jaz sem se odločil, jaz! Marsikdo pa bi se bil morebiti obotavljal vse drugače . . . (Toči.) Ker vendar-le . . . odreči se celibatu, ljubezni . . . vasovanju . . . (Pije in postaje vedno živjejši in zgovornejši.) To je, kakor da bi rekel kdo: Odreci se šampanjcu, pa lokaj vodo! . . . Ali vendar-le, če ima človek dobro gospodinjo! lepo ženico! sladko, prijetno tovarišico! Kaj pa moja? To se vpraša! (Pije.) Skoraj da bi bil moral, predno sem pisal, nekoliko izvedeti . . . (Dobre volje, ko opazi Agato, ki nese desert na mizo za pisanje.) Kaj ko bi poprašal mojo deklico!

Agata (stopi naprej): Kaj, gospod? . . .

D'Ance nis (ustavi se): Ne, nečem! . . . (Zase): Kam sem mislil! izpraševati deklo! In pa kar se

popraševanja tiče, živa duša bi mi ne mogla bolj natanko odgovoriti nego moj stari tovariš, moj dragi Paimpol . . . ki pač ni slutil malo poprej, ravno tako kakor jaz nisem, da menjam nemirni, omahljivi stan večnega potepuha s trdnim, negugavim stanom svetega zakona . . . on tu stanuje, vsak dan je v hiši, sosed je, pa jo mora bolje poznati nego kdorkoli. In dejal mi je . . . (obrne se k Agati): Slišiš li, deklica! (Mej tem ko je D'Ancenis govoril sam, devala je Agata desert na mizi v red; opazivši pa da jej je na potu tintnik, odnese ga na kamin, kjer ravno postoji, ko jo pokliče D'Ancenis).

Agata: Zapovedate, gospod?

D'Ancenis (vedno bolj vnet): Vrag naj me vzame, če vem kaj . . . Ah dà, spomnil sem se . . . Tebe mi nij več treba . . . dejal mi je: da lepa . . . hm, da lepa ravno nij . . . da ima pa mesto tega značaj . . . značaj ki obeta malo prijetnosti . . . (smeje se): Potem takem bi torej zato, da se iznebitim ene pravde . . . imel vsak dan drugo na glavi . . . kujanje, prepire . . . in pa z Bogom zlata svoboda!

Agata: Gospod, vi kar nič ne pijete!

D'Ancenis (nestrpljivo): Nečem več! (Agata odide in odnese par krožnikov.) In pa čemu neki, to bi rad vedel! še sem svoboden, nihče me ne mora, zakaj bi ne bil odkritosrčen? . . .

(vstane in odide h kaminu pa piše): „Preljubi ujec, žal mi je, ali po temeljitem premišljevanji vam moram naznaniti, da nimam nikakoršnega veselja za ženitev . . .“ (Seže si v besedo): To je povedano naravnost, pa vendar premeteno . . . tako se ne branim njegove hčere, ampak le ženitve. (Pečati list.)

Agata (približavši se): Gospod, vi ne jeste nič.

D'Ancenis: Dovolj imam. Pospravi, deklica!

Agata: Precej, gospod! Kaj pa s kavo? (Odnese zajutrek; med tem vstane D'Ancenis, drže v roci list, ki ga je ravnokar napisal.)

D'Ancenis: Prinesi jo! (Smeje se): Dà, tako-le treba ravnati! odločiti se pogumno in hitro! taka je moja navada . . . jaz nijsem takšen, kakoršen ta gospod de Paimpol!

Agata (prinese kavo, ter jo postavi na desno mizo): Gospod, kava je tu!

D'Ancenis: Dobro, dete moje . . . Jaz se ne obotavljam nikdar. (Opazi na mizi prvi list, ki ga je bil tam pustil.) Ah res! pozabil sem na to-le pismo . . . In pa vzroki tega pisma . . . lepa sprava . . . veselje očetovo . . . pač res . . . ali . . . obeta se mi malo prijetnosti, to je vendar sitno. (Drže v vsakej roki eno pismo.) Nà, zdaj resnično stojim tu-le, kakor stari modrijan, ki sem danes govoril o njem, kakor Buridanov osel, pa ne vem niti kaj, niti kam! . . . Na desno? . . . Na levo? . . .

Kdo mi bo svetoval? . . . Tresek in strelā, moja zvezda! (Pogleda Agato): Ti, deklica! . . .

Agata (pospravlja je): Kaj bi radi, gospod?

D'Ancenis: Povej mi, dušica, imaš li ti kaj sreče?

Agata: Jaz? . . .

D'Ancenis: Imaš li srečno roko.

Agata: Samo enega ljubčeka imam, ali ta je najlepši in najbogatejši v celej fari.

D'Ancenis: To me veseli!

Agata: Peter Poternic . . . veste? Zidarjev sin . . . v nedeljo se poročiva.

D'Ancenis: Prekrasno!

Agata: Jelite? Ali povedati vam pa vendar moram, da ima eno hibo . . . ljubosumen je kakor tiger. (Dejala je zopet na mizico šivanje ali pa vezenje.)

D'Ancenis: To meni nič ne de . . .

Agata (gre na desno, in odnese ploščico na mizo za pisanje): Meni tudi nič, za zdaj! ali pozneje . . .

D'Ancenis: Bi ti moglo biti sitno! . . . No, to je tvoja briga! . . . Poslušaj mene! (Agata stopi k njemu.) Dal ti bom vezilo za poroko . . . lepo vezilo! . . . (Agata se nakloni) ali zato mi moraš tudi ti nekaj storiti . . .

Agata: Precej, gospod! . . . Samo paziva da ne bi Peter bil kje blizo.

D'Ancenis: Tu sta dva lista . . . poslušaj dobro, dva lista. (Obrne se.) Kdo je tu? (Tiho Agati): Spravi jih v žep . . . (Agata jih dene v žep v prednik.)

Trinajsti prizor.

Agata, D'Ancenis, Paimpol.

D'Ancenis: A, moj dragi prijatelj in tovariš Paimpol.

Paimpol (resnobno): Ki želi s tabo govoriti, s tabo čisto na samem.

D'Ancenis: Precej, prijatelj . . . Le par besed imam reči vrtnarici . . . (stopi k Agati, tiho). Kje si dejala, da je gospod Kerbenec, tvoj gospodar? (Paimpol sede na desnej strani.)

Agata: V fabriki; naravnost skozi park, v desetih minutah ste tam.

D'Ancenis: Dobro! . . . Ti si spravila dva lista?

Agata (potrka na žep): Tu-le sta, v mojem žepu, obadva.

D'Ancenis: Enega poneseš gospodu Kerbenecu.

Agata: Katerega? . . .

D'Ancenis: Kateregakoli . . . izberi sama . . .

Agata: Jaz?

D'Ancenis: Druzega pa mi prinesi nazaj... in sicer precej.

Agata: Ali gospod...

D'Ancenis: Urno in molči!... Le v to ceno dobodeš vezilo za poroko... razumeješ?

Agata: Dà, gospod... to se pravi... ne... prosim le toliko, da pospravim, uže tečem... (Vzame vse posodje.) Tako! Ah, ah, to je smešno! Z Bogom, gospod! (Odide na glavna vrata.)

Štirnajsti prizor.

D'Ancenis, Paimpol.

D'Ancenis (zase, ko jo vidi iti): Ta pot... bo vendar osoda čisto sama, ki bo govorila po nevednem dekletu... (Obrne se k Paimpolu). Prijatelj, kaj boš povedal?

Paimpol (vstane): Ne vem, čemu si mislil, moj dragi D'Ancenis, da ti je treba se delati diplomata nasproti staremu tovarišu... jaz bom odkritosrčnejši. Pravijo mi, da si ti tukaj mej svojimi.

D'Ancenis: Na mojo vero, da nijsem vedel tega.

Paimpol: Kdo pa ti je povedal?

D'Ancenis (pokaže na mizo): Ta-le knjižica
ki . . .

Paimpol: Znana mi je.

D'Ancenis: Ali pa moja zvezda, ki se zanašam nanjo.

Paimpol: Jaz se na svojo ne zanašam!
Odlasal sem par let iti snubit.

D'Ancenis (veselo): Tako?

Paimpol: Davi sem nazadnje vendar sklenil
odkriti svoje namere očetu . . . Kerbenneću.

D'Ancenis: Davi mojemu ujcu!

Paimpol: Ravno sem prišel od njega. Pustil
sem ga v fabriki. Dejal mi je resnobno: „Za zdaj
vam ne morem dati odgovora“.

D'Ancenis: Dà, dà!

Paimpol: „Imam tukaj nekega sorodnika,
svojega sinovca Eduarda d'Ancenis-a, najprej moram
prašati njega“.

D'Ancenis: Dà, dà!

Paimpol: „Po njegovem se bo ravnal moj
odgovor.“

D'Ancenis: Dà, dà!

Paimpol (vnet): Zatorej, moj dragi tovariš,
ker ti toliko pri njem zamoreš, sem te prišel
prosit, te rotit, v imenu najinega starega prija-
teljstva . . .

D'Ancenis: Dà, dà, ali dejal si mi, da nij lepa.

Paimpol: Prekrasna je!

D'Ancenis (osupnjen): Kaj práviš? In pa njen značaj . . .

Paimpol: Ljubeznjiva, nježna, mila . . .

D'Ancenis (nejevoljen): Je li mogoče! . . .

Zakaj si mi . . . malo prej . . .

Paimpol: Mislil sem, da si morebiti moj zopernik! Bal sem se tvoje zvezde! V vojski pa, saj veš, kako je v vojski . . . Vsak zase! Bog pa za vse! Pa stoj, ravno gre sem, poglej jo, tam . . . (Stopi k levemu oknu.)

D'Ancenis (gleda od daleč): Pravo si rekel! prijetna postava! krasna rast! (Spoznavši jo): Za božjo voljo!

Paimpol: No? Kaj bi ti rekel?

D'Ancenis (neposlušaje ga, gre na desno): Tu se najdeva! In jaz sem poslal dva lista! O ko bi jih samo mogel dobiti zopet v roke! (Hoče oditi na glavna vrata, ali postoji zmočen, ko zagleda Hortenzijo pri vratih.)

Petnajsti prizor.

Hortenzija, D'Ancenis, Paimpol.

Hortenzija: Sem li jaz kriva, bratranec da bežite?

D'Ancenis (v zadregi): Kako morete misliti kaj tacega, gospodična, hočem reči sestrična! Nijsem vas poznal, ali dal bi bil vse na svetu, ko bi si le količkaj bil mogel misliti, da naju vežejo vezi sorodstva! Pa kako bi bil mogel to le slutiti!

Paimpol: Kaj, vidva se torej res nijsta poznala?

D'Ancenis: Eh! Se ve da ne!

Hortenzija: Res je, kar pravi moj bratranec. (Sede na levej strani, pa vzame v roke delo.)

D'Ancenis: In ravno zato bi mi bilo . . . neznano ljubo, seznaniti se . . .

Paimpol (tiho): In pa reči katero zame . . .

D'Ancenis (tiho): To se razumeje. Ali samo stem-le pogojem: Teci hitro za vrtnarico, ki sem jo poslal v fabriko. (Pogleda na steklena vrata, na desnej.) Glej, ni še tam . . . vidim jo na kraju drevoreda . . . reci jej, da nikakor ne sme storiti, kar sem jej ukazal, in da mi pri tej priči nazaj prinese, kar sem jej izročil.

Paimpol: Tega ne razumejem . . .

D'Ancenis: Tudi nij treba! Pojdi, teci, ne mudi se niti trenotek! . . .

Paimpol: V tej rodovini so vsi prismojeni! (Opazi migljaj D'Ancenisa.) In vsi na škrcpih! (Odide.)

Šestnajsti prizor.

Hortenzija (na levej in dela), **D'Ancenis**.

D'Ancenis (približujoč se Hortenziji): Ah kako pravo sem storil, ko sem se izročil svojej zvezdi, nevihta, ki me je ujela, bila je le naznanjevalka lepega vremena in cesta, na katero sem zašel, pripeljala me je na pravi pot!

Hortenzija (pri delu): Mej vaše sorodnike!
D'Ancenis. Dà, gospodična . . .

Hortenzija: Ravnokar ste bili rekli bolje, rekli ste: sestričina!

D'Ancenis: Dovolite torej? Na vračilo?

Hortenzija: Ki ga pa niste vredni! Ker na onem balu, kjer naju je sreča skupaj pripeljala, niste spoznali, niti slutili prijateljice svoje mladosti, svoje sestre! . . .

D'Ancenis: Ah, resnično!

Hortenzija (smehljaje se): Niti glasu krvi?

D'Ancenis (ravno tako): Bil je nem!

Hortenzija: To nij bilo prav, gospod! Pretekli časi so bili tako lepi!

D'Ancenis: Tadanji čas je bil tako lep! In ko sem videl to ljubeznjivo mlado dete, tako šegavo, tako zapeljivo, da se mi je v glavi zmešalo, tedaj, sam se moram tožiti, mi kratko in malo nij bilo pri srcu kakor bratrancu!

Hortenzija: Nič občutkov bratranskih!

D'Ancenis (ljubeznjivo): Ah, bilo je boljših!

Hortenzija (vstane in gre na desno): Tem huje, gospod! jaz ne maram poslušati takih fraz, ne teh, ne drugih?

D'Ancenis: Kaj?

Hortenzija: Jaz sem izvedela od gospoda Paimpola, kdo ste! Moj oče pa ne vedó!

D'Ancenis (živo): Vedó, vedó! Ljuba sestričina, ravno vaš oče mi je ponudil gostoljubnost in pa še kaj več.

Hortenzija: Kaj neki?

D'Ancenis (pregrizne besedo): Zajutrek, izvrsten zajutrek!

Hortenzija: Ah, ali res? To je toliko lepše od mojega očeta, ker nij bil ravno dobre volje; še le davi sva govorila o vas . . .

D'Ancenis (živo): Vi ste govorili o meni?

Hortenzija: Se se ve da, gospod! Zdi se mi, da je dolžnost nas ženskih, oznanjevati v družinah mir, slogo in prijateljstvo.

D'Ancenis (vnet): To je res! Vedno sem mislil, in zdaj to vidim bolje nego kadarkoli, da nij nič tako neumnega, nič tako krivičnega, kakor sovraštvo mej svojimi.

Hortenzija: Ravno to sem rekla jaz davi; Capuleti . . .

D'Ancenis: In pa Montechi! Ker če se stari sovražijo, tedaj še le ne vem, zakaj bi morali sinovi, ali pa celo sinovci posnemati njihov izgled! In jaz si čisto lahko tolmačim in popolnoma dobro razumejem, kako sta Romeo in pa Julija . . .

Hortenzija: O tem nij bil govor.

D'Ancenis: Dà, dà, ljuba sestričina! Uže zato, da vam nasprotujem! Je pa še tudi drugih vzrokov. Pomislite! Naključje, ki se ne da po zabiti! če je človek plesal! če je kramljial s prelepo osebo, če ga je njena nježnost mikala, njen nasmehljaj ga zanimal, njena duhovitost ga zapeljevala! Njen spomin vas ne zapusti nikdar več, on bedi nad vami, in hodi pred vami v življenji, kakor vaš vodnik, kakor vaša zvezda. (Pokaže na nebo.)

Hortenzija (nasmeje se): Bratranec, na baluste govorili precej modrejše; zdaj vidim, da četvorko razumejete bolje nego zvezdoslovje. (Stori kakor D'Ancenis.)

Sedemnajsti prizor.

Hortenzija, D'Ancenis, Paimpol (pride na desna steklena vrata, ter stopa po prstih.)

D'Ancenis (opazivši ga): A! (Gre k njemu.)

Hortenzija (zase, gredé na levo): Moj bratranec je vendar le prav ljubezajiv. (Sede na levej strani in dela.)

D'Ancenis (zadej na desnej strani, moleč Paimpolu roko): Daj hitro . . . si li videl Agato?

Paimpol: Nijsem.

D'Ancenis: Kaj?

Paimpol: Da jo prehitim pred fabriko, premišljeval sem najprej, kateri pot bi bil krajši, naravnost skozi park, ali pa postrani čez travnik.

D'Ancenis: Dalje?

Paimpol: In mej tem, ko sem premišljeval, in meril daljavo . . .

D'Ancenis: No?

Paimpol: Zmanjkalo mi je Agate, ki je bila prej vedno pred mano, naenkrat izpred oči.

D'Ancenis: Ah!

Paimpol: Nij je bilo mogoče doteči.

D'Ancenis: In zato si se vrnil k meni, ki sem ves čas tukaj-le . . .

Paimpol: Govoril zame!

D'Ancenis: Govoril zate! (Zase, gre na desno.)
Vrag naj ga vzame!

Paimpol: Dobro, dobro, nečem te motiti . . .
le tako naprej . . . (Odide na glavna vrata.)

Osemnajsti prizor.

Hortenzija (dela zamišljena), D'Ancenis.

D'Ancenis (hoče ven na desno, živo): Ah! bežimo . . .

Hortenzija (prime ga): Bratranec!

D'Ancenis (pride nazaj, zase): Pač res, prepozno je . . . zdaj je uže v ujčevih rokah moj odgovor . . . ali kateri? Morebiti dobri!

Hortenzija: Bratranec!

D'Ancenis (stori en korak na levo): Če je pa napačni!

Hortenzija: Kaj vam pa je za Božjo voljo!

D'Ancenis (zmešan): Nič . . . Bojim se, da me ne bo vaš oče, ki me je sicer sprejel preljubeznjivo, dejal bi, kakor svojega sina . . . (zase): Katero mojih pisem je prejel? (Glasno): Bojim se . . . v strahu sem . . .

Hortenzija: Zakaj neki?

D'Ancenis: Bojim se, da se naenkrat ne premisli . . . (zase): Ko bi vsaj prišla Agata, človek bi mogel vsaj vedeti . . . (Glasno): Da se ne premisli glede mene!

Hortenzija (smejaje se vstane): Vi ga ne poznate mojega očeta! Nerad stori prvi korak, nerad pride komu naproti . . . in nikdar v svojem življenji bi ne odpustil, če bi se ne sprejela njegova ponudba . . .

D'Ancenis (zase): Za Božjo voljo!

Hortenzija: Kakor hitro pa vam je ponudil desnico, ter ste segli vanjo . . . postane, kot pravi Bretonec, tako trmast v prijateljstvu, kakoršen je bil v sovraštvu.

D'Ancenis (čisto zmamljen): Prijateljstvo . . . sovraštvo! . . . saj ravno to mi gre po glavi! . . . Katero obeh (pregrizne besede): Pardon sestrična! (Zmeraj bolj zmešan): Ali saj vidite, v teh okolnostih, (zase): In Agate le ni nazaj . . . (Glasno): v teh le okolnostih, ki jih vi ne morete razumeti!

Hortenzija: Čudno!

D'Ancenis: Tako čislam njegovo dobrohotnost, njegovo ljubezen! Ko bi mi jo odtegnil, bil bi izgubljen!

Hortenzija: Izgubljen? zakaj neki?

D'Ancenis (vnet): Dà, dà, prav govorite! More se izgubiti, more se dobiti, igra je vendar-le! samo če stavi eden toliko, kolikor drugi!

Hortenzija (osupnena): Kaj pravite?

D'Ancenis (ravno tako, hodi sem ter tje): Hotel sem reči, da me moja zvezda, ki mi je sijala tolikokrat prijazno, ne bo zapustila v najvažnejšem trenutku mojega življenja. Ne, ne, to ne more biti!

Hortenzija (osupneno): Bratranec, z vami ni več mogoče govoriti.

D'Ancenis: Resnično dá! Nikdar bi ne bil tako potreboval svoje glave, svoje hladne krvi, kakor danes! Uže zato, da bi se vam prikupil, ali pa vsaj, da bi vam ne bil nevšečen! Ali vidim, da ta zmešnjava, ki se je ne morem iznebiti . . . (opazi Agato, ter zakriči): Ah! kolika sreča! Ona je tukaj!

Hortenzija (začudivši se): Ona! kdo neki?

D'Ancenis (skuša popraviti): Mar sem rekel: Ona! Hotel sem reči: Vi! In da vidite da je res, dejal sem: Kolika sreča!

Devetnajsti prizor.

Hortenzija, D'Ancenis, Agata.

Agata (priteče): Gospodična! gospodična! voz! gostje! dve gospé iz mesta! Gospa kontrolorka, in pa gospa predstojnikova.

Hortenzija: Reci očetu . . .

Agata: Ravnokar se je zaprl v svojo izbo, rekoč: „Mene ni doma. Povej mojej hčeri, teci hitro“ in jaz sem tukaj!

Hortenzija: Obiskovanje oficijelno! Kako dolgočasno! Dve gospe! Ena njih je morebiti prva blebetulja celega okrožja.

D'Ancenis: Katera?

Hortenzija: Obe dve! Izgovorila se bom, da me boli glava.

D'Ancenis (živo): Ah, kako sem hvaležen!

Hortenzija: In bom jih odpravila, prej ko mogoče, ker imam tirjati pojasnilo od vas, bratranec; dá. vi ste mi ga dolžni, in ne odpuštim vam ga nikakor! Z Bogom! Kmalu bom tu! (Odide.)

Dvajseti prizor.

Agata, D'Ancenis.

D'Ancenis (ko se prepriča, da je odšla Hortenzija, prime Agato za roko, ter jo pripelje na kraj odra): No?

Agata (z največjo zadovoljnostjo): No? storjeno je!

D'Ancenis (nemiren): Oddala si list?

Agata: To se ve, kakor ste mi rekli!

D'Ancenis (živo): Kateri list?

Agata: Kaj vem jaz! Prvega, ki sem ga izvlekla iz žepa.

D'Ancenis (tresoč se od nemira): Dobro! Daj mi družega. (Zase): Ah srce mi bije kakor kladio! Ta strah! (Glasno nestrpljivo): Daj hitro!

Agata (v zadregi): Družega . . .

D'Ancenis: No da!

Agata: Ah! gospod, nimam ga več!

D'Ancenis: Ali kje pa je?

Agata: Jaz ne vem...

D'Ancenis: Kaj! ne veš?

Agata: Ko sem oddala prvi list gospodu Kerbenecu, našemu gospodarju, ki je bil v fabriki, sreča me v parku Peter, zidar, moj prihodnji... saj veste!

D'Ancenis: E dà! Sveta potrpežljivost!

Agata: S čevlji in kamižolo, ker šel je ravno v mesto kupovat žita; jaz mu se hitro malo naklonim, tako-le, in mu želim dober dan, on pa, ki je ljubosumen, kakor kakšen leopard, zavrtal je uže pogled v žep mojega prednika. Kaj imaš tu? reče in zgrabi pismo. Aha! ljubezenski list nate! — Pa ne, ni res! — Grom in tresk, res, res! — Začneva se prepirati...

D'Ancenis (jezen): Da je prebral samo napis.

Agata (kriči na ves glas): Ali Peter ne zna brati!

D'Ancenis: Ne zna brati!

Agata: Ravno zato mi je verjel še manje!

D'Ancenis: O vražja zmešnjava!

Agata: Jelite? Taka-le je včasih! Joj! kar poginila bi bila od obupa! On pa jo je pobral dalje, pa kričal: Prebrali mi ga bodo v mestu!

D'Ancenis: In šel je tje?

Agata: Naravnost naprej! Tekel je kakor norec! Ali verjemite mi, zdaj zdaj pride nazaj (misli): prej... ah, še prej!... prej ko bo ura, bo tukaj!

D'Ancenis: Ali mej tem! Kaj čem do tedaj! Razstrelil bi si glavo!

Agata: Oj, zavoljo krpe papira!

D'Ancenis: Ali povej mi! kaj je z onim drugim listom, z onim, ki si ga dala gospodu Kerbenecu...

Agata: Kaj bi bilo! Šel je ravno v svojo izbo. Gospod, gospod, kričim jaz, tu imam neko pismo od našega mladega popotnika... — Od mojega sinovca Eduarda! zavpije on ves vnet, in tako sem izvedela, da ste mu sinovec.

D'Ancenis: Dalje!

Agata: Ki je o njem gospodična govorila tolikokrat. Pa tudi brez njega, na prvi pogled bi vas bila...

D'Ancenis (stisne jo za ramo): Dalje! dalje! govori!

Agata: Ah! Kaj sem uže rekla?

D'Ancenis (divjaje): Zdaj me še praša!

Agata: Gospod je vzel list, in oči so se mu svetile od veselja in radovednosti... „Naočniki, kje so naočniki?“ kriči in jih išče. (Smeje se.) Ne more brati brez naočnikov, in vsak trenotek skače po nje... V isti mah pa se pripeljejo

gospe; „Mene ni doma; da me nihče ne pride nadlegovat; reci mojej hčeri, da jih sprejme.“ Po teh besedah je zaprl vrata, in čula sem, kako jih je zaklenil s zapahom.

D'Ancenis: O sedem gadov! Je li še zdaj v izbi?

Agata: Dà, gospod!

D'Ancenis (sili jo ven): Pojdi tje! potrkej, rêci mu, da . . .

Agata: Ah! se ve da! Saj je prepovedal! Rada bi ga videla, ki bi se predrznil!

D'Ancenis (divja togoten sem ter tja): Poroči mi tedaj vsaj, kadar pride Peter! . . . če pride kdaj!

Agata (začudivši se): Kaj? Če pride kdaj?

D'Ancenis: Dobro! pojdi z Bogom!

Agata: Druzega nič ne želite?

D'Ancenis: Nič! pojdi, pojdi!

Agata (zase): Kaj pa moje vozilo? Oh! to mi ne uide, saj je sinovec gospodarjev. (Odide na glavna vrata.)

Enoindvajseti prizor.

D'Ancenis (sam).

D'Ancenis: Niti besedice ni mogoče izvedeti! Obsojen sem tu čakati svoje osode! In imel

sem jo sam v svojih rokah! Obsojen pričakovati jo od svoje zvezde, ker njej sem jo zaupal! Da, da, pričinja se mi dozdevati, da ta sistem ni vreden črvivega oreha! (Nejevoljen): Ah! Paimpol! kaj če bo on! ravno on!

Dvaindvajseti prizor.

Paimpol, D'Ancenis.

Paimpol: No? Si li govoril zame?

D'Ancenis: Nisem!

Paimpol: Zakaj ne?

D'Ancenis: Očital si mi malo prej diplomatstvo. Tega očitanja ne bo več treba. Jaz ljubim gospodično Hortenzijo de Kerbenec, svojo sestričino.

Paimpol: Ah! (Zase): Pravo sem slutil davi. (Glasno): In ker si tako hiter v svojih sklepih, jo boš gotovo tudi vzel?

D'Ancenis: To je moja najiskrenejša želja!

Paimpol (zase): Jaz pa sem ravnokar snubil! Taka je le s to nesrečno naglico! (Glasno): Tedaj si jo snubil?

D'Ancenis: O ko bi jo bil!

Paimpol (vesel): Tedaj je še nisi?

D'Ancenis (v zadregi): Morebiti! Mogoče je! Kakor je kanilo . . .

Paimpol: Moj Bog! . . . Čemu ti ovinki! Jaz te prosim samo, kot pošten mož, da mi poveš svoje namere! Če hočeš ti potrkati, jaz pojdem! Če ti pojdeš, potrkal bom jaz! Mislim, da pošte-nejše nij mogoče ravnati!

D'Ancenis: To je gotovo!

Paimpol: Torej, odgovori! to nij težavno!

D'Ancenis (nestrplivo): Zdaj ne! Pozneje!

Paimpol: Saj je vendar tako lahko! Si li ti za ženitev, ali proti? Si li za njo?

D'Ancenis (obotavlja se): Jaz . . . jaz . . . ne vem!

Paimpol: Si li proti?

D'Ancenis: Jaz . . . jaz . . . ne morem reči.

Paimpol (sili): Za ali proti?

D'Ancenis (nejevoljen): Ali zdaj ti še ne morem reči! Taki so vzroki, take okolnosti, da pred eno uro! morebiti pred, dvema! morebiti nikdar! (Togoten): Pa za vraga! Kaj se ti mudi zdaj tebi, ki si navadno v svojih sklepih počasen kakor polž!

Paimpol: O ti si pa navadno tako hiter . . .

D'Ancenis: Ti si me izpremenil. Sklenil sem izpametvovati se in premišljevati.

Paimpol: Proti svojej navadi!

D'Ancenis: Dà.

Paimpol: Pa navlašč zavoljo mene?

D'Ancenis: Dà.

Paimpol: To je grd sklep.

D'Ancenis: Naj bo, kakoršen hoče!

Paimpol: Tega ne dela pošten tovariš!

D'Ancenis: Grom in blisk! To mi je kakor navlašč! Ves brepenim, da se s kom pograbim! S komer koli, to mi je enako! Da le prej pridem v kraj spoznanja! In ker si me pozval ti . . .

Paimpol: Tega ravno nijsem storil.

D'Ancenis: Prepuščam tebi, da izvoliš orožje,

Paimpol (živo): Počakaj malo! Treba je pomisliti, predno se odločim! Posebno s tabo, ki imaš srečno zvezdo!

D'Ancenis (srdit): Zdaj pogubno!

Paimpol (kriči): Tem bolj je treba misliti!

Triindvajseti prizor.

Paimpol, Hortenzija, D'Ancenis.

Hortenzija: Za Božjo voljo, kaj pa imata? Pričkanje? Prepir?

Paimpol: Zavoljo vas, gospodična.

Hortenzija: Če je taka, tedaj nočem slišati pravde. Ista osoba ne more biti sodnik in

zatoženec! (Paimpolu): Nekaj družega, gospod, kliče vas. Ko je stopala na voz gospa predstojnikova izvedela je od mene, da ste vi tukaj, pa je dejala, da ima za vas eno tožbo in eno prošnjo.

Paimpol: Dve reči naenkrat!

Hortenzija: Vi ste preuljudni, da bi pustili čakati lepo gospo. Bodite le brez skrbi! (Pokaže D'Ancenis-a): Vaš soprnik vam ne bo utekel. Držala ga bom jaz tukaj! Poskušala bom vsaj. (Paimpolu): Pojdite hitro!

Paimpol (nakloni se): Le da vam ustrezem, gospodična!

D'Ancenis: Da se vidiva zopet. gospod!

Paimpol: Z Bogom! (Odide na glavna vrata.)

Štirindvajseti prizor.

Hortenzija, D'Ancenis.

Hortenzija: Midva pa, moj bratranec, govoriva pametno.

D'Ancenis: Če bo mogoče!

Hortenzija: Pač res! Jaz vas komaj še poznam, in prisiljena bom, čeravno mi bo zelo žal, zavreči to dobro mnenje . . .

D'Ancenis (živo): Ki ste ga imeli o meni?

Hortenzija: In ki se mi zdi, da ga vi zmanjšujete na vrat na nos! Komaj ste prišli k mojemu očetu . . . Kaj pomeni ta prepir z enim naših sosedov? z enim vaših prijateljev?

D'Ancenis: On, moj prijatelj? To on nij več!

Hortenzija: Zakaj ne?

D'Ancenis (obotavlja se): Ker . . . ker . . . hoče vas vzeti!

Hortenzija In to se vam zdi neumno!

D'Ancenis: Ravno nasprotno! Ali zaprosil je mene, da . . .

Hortenzija: Nijste li vi moj bratranec? In pa razun tega pameten človek! . . . To si je vsaj mogel misliti . . . jaz sem se, se ve da, goljufala! — To je resnično čudno z vami, gospod! V gnječi, v gomolenju plesnem ste bili mirni, hladnokrvni, skoraj resnobni . . . tukaj ste nemirni, vneti, zmešani . . . in ta nemir raste od trenutka do trenutka. Moram vam povedati, gospod, da to dela skrb vašim rojakom, in da so v strahu za vašo zdravo pamet.

D'Ancenis: Ah, ta pamet! . . . Kaj ko bi jo izgubil! — Ko bi vas ljubil! Ko bi ne mogel živeti brez vas, predraga! . . . Kaj bi vi dejali?

Hortenzija (pobesi oči ter se nasmeja): Dejala bi . . . dejala bi, bratranec, nikaar se ne podvizajte umreti!

D'Ancenis (zakriči od veselja): Slišim li prav! Ljubljen! ljubljen od vas!... Ah jaz sem naj-srečnejši človek! (Divje): Ne, ne, najnesrečnejši na celem svetu!

Hortenzija (osupnena): No? Zakaj?

D'Ancenis (ves omamljen): Ne zamerite! Hotel sem reči, da je ta sreča bila zadnji udarec, ki me je čakal... pravična, zaslužena kazen!

Hortenzija: To je vedno huje, bratranec! Zopet vas je na novo zgrabilo, in vaša pamet je zopet z Bogom!

D'Ancenis: Saj je tudi... O ko bi vam vse povedal...

Hortenzija: Vse mi morate povedati!

D'Ancenis: Vi bi mi ne mogli odpustiti nikdar!

Hortenzija: Če bi vam odpustila, ali ne, vedeti hočem vse.

D'Ancenis: Naj bo... (Zagleda Paimpola pri vratih.) Gospod Paimpol! vpričo njega nij mogoče!

Hortenzija: Nič ne dê! Govorite! Morate! (Sede na levej strani.)

D'Ancenis: Čujte torej! (Pripoveda jej [na nho mej tem, ko prihaja Paimpol.]

Petindvajseti prizor.

Hortenzija (sedé), **D'Ancenis** (stojé), **Paimpol** (gredé od zadaj).

Paimpol (zamišljen): Lejte si, kako prijetno! . . . Ena tožba! . . . Ker nijsem bil v njenem koncertu za reveže . . . in ena prošnja . . . dvajset biljetov od lotrije za sirote, in vse to zato, ker sem sámec . . . neoženjen . . . hvala za to tlako! . . . oženil se bom . . . dà, skleneno je! uže zavoljo varčnosti . . .

Hortenzija (D'Ancenis-u, vstavši): Ah! Kaj ste napravili!

Paimpol (D'Ancenis-u): No, ali ste se, gospod, uže vendar enkrat odločili?

D'Ancenis (pogleda čvrsto Hortenzijo): Dà, gospod.

Hortenzija (ostro, stopivši na sredo): Ali jaz se nijsem.

D'Ancenis (zase): O grom!

Paimpol (vesel): Tedaj se je bratranec spotaknil? . . . Kolika sreča! . . .

Hortenzija (tihoma D'Ancenis-u): Tako torej zavoljo vaše neumnosti, ali pa bolje rekoč, zavoljo vašega zanemarjanja najnavadnejših pravil spodobnosti, katerega moj oče nikdar ne bo odpustil . . . vi še zdaj ne veste . . .

D'Ancenis (tiho in žalostno): Še zdaj ne!
 (Zagleda Agato): Moja poslanka . . . zdajci bom
 izvedel svojo osodo! (Gre k Agati.)

Šestindvajseti prizor.

Hortenzija, D'Ancenis, Agata, Paimpol.

Agata (tiho D'Ancenis-u): Peter je prišel.

D'Ancenis: Kaj je s pismom?

Agata: Uže po napisu mu je dejal vsakdo,
 da pismo nij name . . .

D'Ancenis: Daj ga sem!

Hortenzija (prime Agato): Sem ga daj! jaz
 prejmljem vse liste na mojega očeta! (Odpečati
 list, ter ga bere čisto mirna, D'Ancenis pa se ves trese,
 ko jo gleda.)

D'Ancenis: Sestričina! Kaj je? . . . Kaj
 je? . . . (Pogleda na vrata.) Grom in tresk, gospod
 Kerbenec! Pa kako strašno gleda! . . . on ima
 napčno! (Hortenzija skrije za obleko z levico pismo, ki
 ga je ravno prebrala.)

Hortenzija: Ravno to mi je bratranec ponavljal ravnokar . . .

Paimpol: Ravno to moram reči, mi je trdil on neprenehoma.

D'Ancenis: Čujete ga?

Hortenzija: Celo njegovega soprnika? (Agata prinese naočnike in stopi na levo.)

Kerbennec (natakne naočnike, in bere živo): Gospod, jaz sprejemljem radosten in hvaležen . . . "Človek bi obnorel! Ker kar sem čital malo prej, sem sam čital! Kaj se pravi čitati! . . ."

Hortenzija (sladkaje se): Ah, vi verjamete svojim očem več (pokaže Paimpola) nego besedi poštenjaka! več nego prisegam svojega sinovca, več nego prošnjam svoje hčerke . . .

Kerbennec: Ali . . .

Hortenzija: Kaj bi še radi po vsem tem? Ko je sprejel, ko je obljubil . . .

D'Ancenis (vneto): Dà, obljubil sem!

Hortenzija: Obljubil je!

Agata: Obljubil je! dà, celo dvakrat? namesto enkrat! Ker pisal je dvakrat! Jaz sem priča!

D'Ancenis (tiho Agati): Boš li tiho? Če ne . . .

Kerbennec: Kaj govori tu o dvakrat?

Hortenzija: Da je obljubil dvakrat, ljubi oče, vam, in meni.

Kerbennec (maje z glavo): Sleparite me, to je gotovo! (Hčeri): Dà, ti tudi!

Hortenzija (sladkaje se): Pa kaj, ko bi bilo res? Sleparimo ljudi na njih srečo!

D'Ancenis (vesel): Pa prosimo Boga, da jo tudi nam da!

Kerbennec (ganjen): Prav je! (Pogleda zopet pismo.) Ali goljufan biti, pa ne vedeti kako!

D'Ancenis: Ako nič družega nečete, ujec, to boste izvedeli.

Kerbennec (živo): Kedaj?

D'Ancenis: Dan po poroki.

Kerbennec (vesel): Zdaj me bo uže radovednost prisilila, da privolim.

Vsi (živo): Privolili ste! (Kerbennec gleda ganjen hčer, ki ga prosi, potem poda roko sinovcu, ki ga srčno objame.)

Hortenzija (ju gleda): Z Bogom Capuleti!

Kerbennec: In jaz se nadam, da nam bo, kot plemenit soprnik, gospod de Paimpol za pričo.

Paimpol: Ah gotovo! . . . Morebiti . . . Prosim le malo, da pomislim.

Hortenzija (tiho): Ali pogoj je ta, da moj bratranec ne bo imel več vere v svojo zvezdo!

D'Ancenis: Nič več, nego moja žena.

(Konec.)

